

ХАНЬКОВИЧ Н.Д., магістрант, м. Лисичанськ, ДонДТУ

БУЧНЕВ М.М., кандидат економ. наук, м. Лисичанськ, ДонДТУ

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ І КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Одним з важливих умов виживання підприємства в становленні ринкових відносин в Україні є випуск конкурентоспроможної, тобто якісної продукції. Тому проблема якості продукції та послуг була і залишається актуальною. Вона є стратегічною проблемою, від вирішення якої залежить стабільність економіки нашої держави.

Якість продукції в сучасних умовах є визначальним фактором оволодіння ринками збуту, отримання доходу від продажів і відповідного накопичення капіталу для подальшого інноваційного розвитку виробництва.

Відомий американський фахівець з питань поліпшення якості продукції Джеймс Харрінгтон, написав книгу «Управління якістю продукції в американських корпораціях». При написанні книги він використовував результати аналізу, який проводився на прикладі 50 провідних компаній США, що досягли значних успіхів на світовому ринку. У книзі Джеймс Харрінгтон, зазначив: «Ретельний аналіз вказує на наявність прямого зв'язку між прибутком на інвестований капітал та якістю продукції. Високоякісна продукція приносить приблизно на 40 % більше прибутку на інвестований капітал, ніж продукція низької якості»[1].

Лідери світового ринку говорять, що у них купують не товар, а довіра до них і тому напружено працюють над тим, щоб через високу якість постійно виправдовувати цю довіру. Систематичне поліпшення якості продукції є невід'ємною частиною позитивного образу сучасної фірми.

Управління якістю продукції повинно здійснюватися системно, тобто на підприємстві повинна функціонувати система управління якістю продукції, що являє собою організаційну структуру, розподіляє відповідальність, процедури та ресурси, необхідні для управління якістю. Структура і функції управління якістю в масштабі компанії зображено на рис.1.

Рисунок 1 - Структура і функції управління якістю в масштабі компанії

У відповідності з міжнародною практикою з управління якістю продукції на підприємстві виділяється політика в галузі якості, безпосередньо система якості, що включає забезпечення, підвищення кваліфікації і управління якістю продукції (рис.2). Система якості — це сукупність організаційної структури, методик, процесів і ресурсів, необхідних для здійснення загального керівництва якістю [2].

Система якості повинна забезпечувати управління якістю на всіх стадіях життєвого циклу товару участь усіх працівників в управлінні якістю, нерозривний зв'язок діяльності по підвищенню якості з діяльністю по зниженню витрат, проведення профілактичних перевірок щодо попередження невідповідностей і дефектів, обов'язковість виявлення дефектів та усунення їх у виробництві.

Рисунок 2 – Вплив системи якості на виготовлення і споживання продукції

У системі управління якістю продукції на підприємстві важливе місце займає служба управління якістю. Її основні завдання: захист репутації фірми; захист споживача від дефектної продукції; скорочення непродуктивних робіт; попередження шлюбу.

З метою розробки однакового підходу до вирішення питань управління якістю, усунення відмінностей і гармонізації вимог на міжнародному рівні Технічний комітет Міжнародної організації по стандартизації (ІСО) розробив стандарти серії 9000. Освоєння стандартів серії ІСО 9000 в Україні триває близько 20 років. Впроваджуючи такі стандарти, українські виробники мають можливість виходити на міжнародні ринки з продукцією надійного якості, підтверджуючи тим самим свою конкурентоспроможність і компетентність.

Особливе місце в управлінні якістю продукції займає контроль якості. Саме контроль як один з ефективних засобів досягнення намічених цілей і найважливіша функція управління сприяє правильному використанню об'єктивно існуючих, а також створених людиною передумов і умов випуску продукції високої якості. Від ступеня досконалості контролю якості, його технічного оснащення і організації

багато в чому залежить ефективність виробництва в цілому. Саме в процесі контролю здійснюється зіставлення фактично досягнутих результатів функціонування системи з запланованими [3].

Контроль передбачає перевірку продукції на самому початку виробничого процесу і в період експлуатаційного обслуговування, в результаті якого допущені відхилення від норми необхідного рівня якості можуть бути виправлені ще до того, як буде випущена дефектна продукція або продукція, яка не відповідає технічним вимогам. Недостатній контроль на етапі виготовлення серійної продукції веде до виникнення фінансових проблем і тягне за собою додаткові витрати.

Контроль якості повинен підтверджувати виконання заданих вимог до продукції, включаючи в себе: вхідний контроль, проміжний контроль, остаточний контроль, реєстрація результатів контролю та випробувань [2].

Контроль якості в масштабах підприємства покладено на центральну службу контролю якості, у функції якого входять розробка якісних показників за всіма видами продукції, методів перевірки якості та порядку проведення випробувань, з'ясування причин виникнення дефектів і шлюбу та умов їх усунення [4].

Крім центральної служби контролем якості продукції займаються в підрозділах, цехах, дільницях, робочих місцях. Вони перші отримують інформацію про відхилення від норми, складу та якості матеріалів, про допущені відхилення технологічного процесу і попереджають про виникнення виробничого браку. Своєчасно отримана інформація дозволяє оперативно реагувати на порушення ходу технологічного процесу та вживати термінових заходів до скорочення втрат від браку [5].

Таким чином, в умовах ринкових відносин зростає роль нецінової конкуренції, коли завоювати споживача можна тільки через високу якість. Якість продукції є одним з найважливіших засобів конкурентної боротьби на ринку. Тому підприємство приділяє особливу увагу забезпечення

високої якості продукції, установлюючи контроль на всіх стадіях виробничого процесу.

Основні умови та шляхи забезпечення випуску продукції високої якості можна було б звести до наступного: удосконалення проектних та інженерних рішень; підвищення технологічного, технічного і організаційного рівня, а також культури виробництва; дотримання технологічної дисципліни; поліпшення технічного контролю якості; зростання кваліфікації працівників; посилення їх матеріальної зацікавленості та відповідальності за якість продукції.

Якість виробу, запущеного у виробництво, залежить від трьох найважливіших чинників - обладнання, технології виготовлення і кваліфікації кадрів плюс характеристики одержуваних з боку сировини, матеріалів, напівфабрикатів. Щоб забезпечити суворе дотримання регламентованих вимог до всіх факторів виробничого процесу, важливо встановити і постійно підтримувати встановлений порядок розробки, затвердження і зміни технічної документації. При цьому повинна здійснюватися чітка персональна відповідальність працівників конструкторської та технологічної служб, а також адміністративних керівників за якість цієї документації.

Список літератури:

1. Харрингтог Дж.Х. Управление качеством в американских корпорациях: Сокр. пер. с англ./ Авт. вступ.ст. и науч. ред. Л.А.Конарева. – М.: Экономика, 1990.-272с.
2. Склярєнко В.К., Прудников В.М. Экономика предприятия: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2006, - 528с.
3. Ребрин Ю.И. Управление качеством: Учебное пособие. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004. 174с.
4. Лактионов Б.И., Радкевич Я.М., СХИРТЛАДЗЕ А.Г. "Метрология, стандартизация и сертификация [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://any-book.org/download/68126.html>
5. Портнов Е.М., Дубовой Н.Д. "Основы метрологии, стандартизации и сертификации. Учебное пособие [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://kniga-diva.ru/kniga/424390>